

เปิดตามีม.๘.

คนในธนาคารข้างบ้าน คนร้านขายเครื่องไฟฟ้า ร้านถ่ายรูปบนถนนเอกมัยใกล้ ๆ บ้านล้วนแต่ทำตาโต เมื่อได้รับคำบอกเล่าว่า “จะไปปิดตานิ/พุงนี้” “อาจารย์ไม่กลัวหรือคะ” “กลัวอะไรกัน” “ไม่เห็นมีอะไรน่ากลัวเลย แคมดีเสี่ยก็อยู่ติดทะเล ไปไหนก็ไม่ต้องรดคิด เป็นขบวนการ ไม่ต้องหาใจเอาควันเสี่ยของรถยนต์เหมือนในกรุงเทพฯ “เข้าคืนแล้วหาอะไรกิน เสร็จแล้วก็เดินไปที่ทำงาน” เวลาบนถนนที่คนในกรุงเทพฯเสี่ยไปกับการเดินทางไปทำงานบางคนวันละ ๒ ชม. บางคน 4 ชม. ไม่ใช่เรื่องที่เกิดแก่ชาวบอ.-อาจารย์และข้าราชการของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ชีวิตต้องมีทั้งการให้และรับ เมื่อรับความสะดวกสบายมาจากมหาวิทยาลัยแล้ว เราก็ต้องให้เวลาทำงานเสาร์อาทิตย์หรือค่ากิน โอกาสที่จะเป็นผู้ให้นั้นไม่ได้เกิดแก่ทุกคน “รับ” นั้นใคร ๆ ก็ทำได้ แต่ “ให้” นั้นมิใช่จะทำให้ทุกคน โอกาสที่จะให้นั้นหาไม่ได้เสมอไป

มหาวิทยาลัยไหนจะมีห้องสมุดที่ไปนั่งเขียนหนังสือพลาถมองดูแผ่นน้ำทะเลสีฟ้าพลวงเพื่อช่วยให้ความคิดแล่น นอกจากที่ บ.อ. ปิดตานิ ที่ห้องสมุดจอห์น เอฟ. เคนเนดี

ตอนเย็นกลับบ้านที่พักแล้ว ไม่ต้องซื้อบัตรไปฟังดนตรีที่ไหน ดนตรีไทยของนักเรียนโรงเรียนสารคดีของมหาวิทยาลัยเพราะจับใจ ผ่านเข้าประตูใหญ่ก็มีพระบรมรูปของสมเด็จพระราชบิดาที่เวลาเดือนครีสน์ก็กราบไหว้รำลึกให้ทรงช่วยแก้ปัญหาได้ความดีที่ทรงบีบเชิญไว้ เป็นประโยชน์ต่อแผ่นดินไทยอย่างมหาศาล ถ้ารับสิ่งได้ พระองค์ท่านคงรับสั่งว่า “ทำหน้าที่ของท่านให้ดีที่สุด ประเทศชาติต้องการความช่วยเหลือของเราทุกคน”

ใครบ้างที่ไม่เคยได้ยินเสียงกระซิบนี้ ความรับผิดชอบของมหาวิทยาลัยหัวเมืองรัฐบาลควรจะมีนโยบายทำเมืองสะกดกันไม่ให้คนไหลเข้าไปแออัดอยู่ในกรุงเทพมหานคร ซึ่งเต็มไปด้วยความงามของศิลปวัฒนธรรมไทย พร้อม ๆ กับความระทมของชาวสลัม แหล่งเสื่อมโทรมที่มีกว่า 200 แห่ง เพราะเป็นที่ซึ่งคนมีกำลังซื้อมากที่สุด ปิดช่องให้ทำมาหากินให้ทุกอย่างรวมทั้งลักขโมย

ตะวันขึ้นที่รุสะมิแล

ทวีร์ สัม ธนาคม

ปล้นเจ้าเข้ากัน

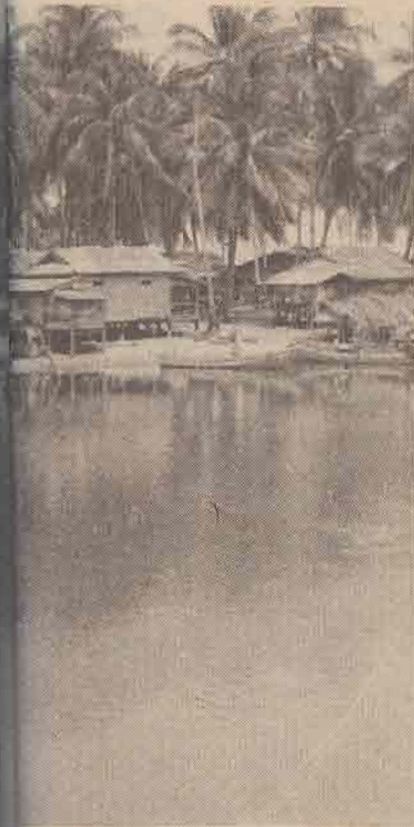
ทำอย่างไรจึงจะให้คนอยู่ในที่ของคนไม่ทิ้งบ้านช่องไปทีอื่น การพัฒนาต่าง ๆ จะเกิดขึ้นได้ ถ้าคนไหลไปกรุงเทพฯเพื่อไปหาที่เรียนดี ๆ มหาวิทยาลัยหัวเมืองนั้นแหละจะต้องทำงานหนัก ก่อสร้างให้คนได้เรียนในมหาวิทยาลัยของภาคใต้ ถึงคนในกรุงออกมาช่วยทำงานนอกกรุง และระดมกันช่วยคนชนบทซึ่งต้องสยบกับความทุกข์ที่เกิดจากความ “ยากไร้ เจ็บไข้ และไม่รู้”

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ผลิตนักศึกษาเอกชนบท เอกสุขศึกษา เอกกหกรรมศาสตร์ ฯลฯ แน่นนอนเพียงสามเอกนี้ โดยไม่ต้องกล่าวถึงเอกอื่น ๆ ก็สามารถจะรณรงค์กับปัญหา ถ้าตัวที่ระบุไว้ข้างต้นนี้บริการชุมชน

ชนบทซึ่งมหาวิทยาลัยให้แล้วและจะให้ต่อไป ในอนาคตอันใกล้มันทำให้พันช้อยักสาวหาที่ว่า “มหาวิทยาลัย อุดมศึกษาในหอคอยงาช้าง”

แน่นอนการสอนในมหาวิทยาลัยเป็นอันดับแรกของความรับผิดชอบของอาจารย์มหาวิทยาลัย แต่การบริการทางการศึกษาแก่บุคคลนอกมหาวิทยาลัย และการวิจัยเท่านั้นที่จะช่วยให้อาจารย์สอนนักศึกษาของตนอย่าง “ทำดีคิดดี” สำเร็จออกไปทำงานในสังคมได้ตามความต้องการของสังคม

มหาวิทยาลัยผลิตบัณฑิต ประสาทปัญญา แต่ใครเล่าจะแน่ใจว่า ปัญญาอันหมายความว่าถึงปัญญาในทุกกรณี พระคุณท่านปัญญานั้นทะเลาะว่าไว้ในเรื่องนี้ว่า ท่านไม่ใคร่เห็นด้วยนักที่จะเรียกผู้มีปัญญาว่า ปัญญาชน

ความจริงผู้มีปัญญาเป็นที่ได้ศึกษาบางเรื่องในบางแง่บางมุมเท่านั้น ปัญญาหนึ่งจะเกิดตามลำดับ คือต้องมีศีล มีสมาธิก่อนจึงจะมีปัญญาได้ ถ้ามหาวิทยาลัยสอนคนให้มีปัญญาได้ มหาวิทยาลัยก็เก่งเพียงแต่สอนให้รู้จักและปฏิบัติตามวิธีสังฆ 4 ที่พระพุทธเจ้าตรัสไว้ คนที่สำเร็จมหาวิทยาลัยก็จะออกไปแก้ปัญหาให้คน และให้สังคมได้ดี คือให้รู้จัก ทักษะ สมุทัย นิโรธ และมรรค

ทุกข์คือปัญหา ทุกปัญหาข้อมเนื่องมาจากเหตุ คือ “เรื่องที่ทำให้เกิดผล” เหตุคือสมุทัยทุกสิ่งที่เกิดข้อมเนื่องมาจากเหตุ ถ้าหาเหตุไม่พบก็ไปไม่ถึง นิโรธ คือการดับ มรรคคือหนทางที่จะไปดีไปชอบ

ถ้าคนที่สำเร็จการศึกษาในมหาวิทยาลัย

จะไม่ใช้คำ “นี่กว่า” การผิดพลาดทั้งหลายก็คงจะน้อยลง

ทุกวันนี้บ้านเมืองเต็มไปด้วยปัญหาเต็มไปด้วยทุกข์ ไม่มีใครพยายามหาเหตุแล้วดับ คำ “รำไม่ดีโทษปี่โทษกลอง” จึงยังแพร่อยู่ เงินเดือนอยากได้แต่งานไม่อยากทำ ตัวเป็นเหตุให้เกิดโรคหัวใจไปคนรัก พาโลโทนแต่ผู้อื่นโทษมนุษย์ด้วยกันไม่ได้ ก็โทษผีสังนางไม้ พระภูมิเจ้าที่กินจ้ำละห้วน

อย่างน้อยผู้มีปัญญาควรจะเป็นผู้มีคุณภาพชีวิต แพทย์ผู้หนึ่งกล่าวว่าผู้มีคุณภาพชีวิตนั้นต้องประกอบด้วย สุขภาพ การศึกษา อาชีพ คุณธรรม และสุนทรียภาพ

สุขภาพ สุขภาพทางการทางจิตและสังคมแยกกันไม่ได้ต้องมีทั้ง 3 อย่างนี้ คือแข็งแรงไม่มีโรคภัยไข้เจ็บ มีความรู้สึกเป็นสุขพอใจในตนเอง และอยู่กับผู้อื่นได้อย่างเป็นสุขตามความหมายของสุขภาพขององค์การอนามัยโลก เจ้าตำรับทางสุขภาพผู้หนึ่งกล่าวว่าคนที่สุขภาพดีคือคนที่ รู้สึกสบายคิดเห็นและประพฤติชอบ (feels well, thinks well and acts well)

ความหมายนี้เราจะเหลือความสุขภาพดีสักกี่คน

การศึกษา ไม่จำเป็นต้องการเรียนในโรงเรียนที่เปลี่ยนเจตคติและพฤติกรรมให้ได้เท่านั้นที่เป็นคนมีการศึกษา นอกจากนั้นยังสามารถสาวจากผลไปหาเหตุ และเมื่อเห็นเหตุสามารถบอกได้ล่วงหน้าว่าจะอะไรจะตามมา

อาชีพ ไม่ว่าการทำมาหากินอะไรที่สุจริตก็นับเป็นอาชีพได้ทั้งสิ้น ไม่มีอาชีพใดไร้เกียรติ เว้นเสียแต่ว่าอาชีพนั้นจะเป็นอาชีพทุจริต

คุณธรรม มนุษย์ที่มีคุณธรรมจะไม่เบียดเบียนผู้อื่น ไม่ล่วงล้ำสิทธิของผู้อื่น ธรรม คือความรู้ หรือคำสอนในศาสนาที่ช่วยให้คนมีคุณธรรมมีมากมาย ขอยกตัวอย่างเพียงพรหมวิหาร 4 คือเมตตา (อยากให้อื่นเป็นสุข) กรุณา (อยากให้อื่นพ้นทุกข์) มุทิตา (ยินดีด้วยเมื่อผู้อื่นได้ดี) อุเบกขา (วางเฉยเมื่อทำอื่น ๆ 3 ข้อไม่ได้) หรือธรรมสำหรับผู้ครองเรือน สังคหวัตถุ 4 ทานัง (การให้ปัน) ปิยวาจา (กล่าววาจาอ่อนหวาน) อิตถจริยา (ทำประโยชน์ให้แก่ผู้อื่น) สมานัตตา (มีความเสมอต้นเสมอ

ปลาย) เพียงที่ว่ามานี้ ความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ก็จะดี ไม่มีใครคิดร้ายปายสีกันและกัน บ้านเมืองจะสงบเป็นสุข ท่ามกลางได้สะดวก

สุนทรียภาพ มนุษย์ต้องการสิ่งซึ่งเป็นสุนทรียในชีวิต เช่นตาได้มองเห็นของสวยงาม ในธรรมชาติแวดล้อม หูได้ฟังเสียงที่ไพเราะ เช่นดนตรี จมูกได้กลิ่นหอม ปากได้ลิ้มรสอร่อย ภายได้สัมผัสกับความนุ่มนวล ถ้ามนุษย์รักสิ่งซึ่งเป็นสุนทรีย สนทน ผักใฝ่หา ก็จะไม่มีเวลาเหลือไปคิดร้ายทำร้ายใครให้เกิดภาพที่ตรงกันข้ามกับสุนทรีย

วิถีชีวิตประชาธิปไตย

ผู้ที่สำเร็จจากมหาวิทยาลัยควรจะรู้จักวิถีชีวิตประชาธิปไตย ดำเนินชีวิตตามหลักประชาธิปไตยมีความนับถือซึ่งกันและกัน ไม่เรียกร้องหรือแสวงหาเสรีภาพชนิดที่ไปทำลายเสรีภาพของผู้อื่น ประชาธิปไตยเป็นศัตรูกับระบบสังการโดยผู้เดียว (Autocratic) และระบบปล่อยตามใจ (Laissez-faire) ในระบบประชาธิปไตยผู้มีความรู้และประสบการณ์แนะนำให้ผู้ยังไม่รู้และฝึกให้รู้จักตัดสินใจด้วยตนเอง

ถ้ามหาวิทยาลัยไม่สอนเรื่องนี้ ประชาธิปไตยในระดับประเทศคืออำนาจสูงสุดก็จะ เป็นของปวงชนไม่ได้ จะพูดว่าเป็นการปกครองโดยประชาชน เพื่อประชาชนและของประชาชนไม่ได้ 50 ปีที่ไทยเปลี่ยนระบบการปกครองมาแล้ว ก็ยังไม่มีการประชาธิปไตยที่แท้จริงต่อไป ในระบอบประชาธิปไตยอภิสิทธิ์ต้องแลกเปลี่ยนกับความรับผิดชอบ เพราะอภิสิทธิ์ย่อมไม่เกิดจนกว่าความรับผิดชอบจะอยู่คู่ รงนั้นด้วย (There is no privilege without responsibility)

อภิสิทธิ์ ของอาจารย์มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์นั้นมียกไม่ต้องสงสัย แต่ความรับผิดชอบก็จะต้องมากเป็นเงาตามตัว เมื่อไรทำได้เพียงร้อยละ 80 ของที่ว่ามีให้คุณภาพชีวิตปลูกฝังวิถีชีวิตประชาธิปไตยให้แก่ นักศึกษา และชาวชนบทในภาค เมื่อนั้นมหาวิทยาลัยก็จะเป็นตะวันที่ส่องสว่างในจิตใจคน แปลกกว่าดวงอาทิตย์คือจะมีวันลับ ขอบฟ้าหายลงทะเลไปได้!